

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Bendras rinkų organizavimas – Veiklos programa vaisių ir daržovių sektoriuje – Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007, iš dalies pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 361/2008 – 103b, 103d ir 103g straipsniai – Europos Sąjungos finansinė pagalba – Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 543/2011 – 60 straipsnis ir IX priedo 23 punktas – Investicijos į gamintojų organizacijos ūkius ir (arba) patalpas – Sąvoka – Teisėti lūkesčiai – Teisinis saugumas“

Byloje C-516/16

dėl *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija) 2016 m. rugsėjo 27 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. spalio 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse eGen

prieš

Agrarmarkt Austria

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas, teisėjai A. Prechal ir E. Jarašiūnas (pranešėjas),

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse eGen*, atstovaujamos *Rechtsanwalt G. Burgstaller*,
- *Agrarmarkt Austria*, atstovaujamos R. Leutner,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,
- Europos Komisijos, atstovaujamos B. Eggers, K. Skelly ir A. Lewis,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2007 m. spalio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007, nustatančio bendrą žemės ūkio rinkų organizavimą ir konkrečias tam tikriems žemės ūkio produktams taikomas nuostatas (Bendras bendro žemės ūkio rinkų organizavimo reglamentas) (OL L 299, 2007, p. 1), iš dalies pakeisto 2008 m. balandžio 14 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 361/2008 (OL L 121, 2008, p. 1) (toliau – Reglamentas Nr. 1234/2007), 103c straipsnio, 103d straipsnio 2 dalies ir I priedo IX ir X dalių, 2007 m. gruodžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1580/2007, nustatančio Tarybos reglamentų (EB) Nr. 2200/96, (EB) Nr. 2201/96 ir (EB) Nr. 1182/2007 įgyvendinimo vaisių ir daržovių sektoriuje taisyklės (OL L 350, 2007, p. 1), 65, 66 ir 69 straipsnių, 2011 m. birželio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011, kuriuo nustatomos išsamios Reglamento Nr. 1234/2007 taikymo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės (OL L 157, 2011, p. 1, ir klaidų ištaisymai OL L 70, 2014, p. 37, ir OL L 115, 2012, p. 35), 51 straipsnio 7 dalies ir 64, 65 ir 68–70 straipsnių, taip pat teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų išaiškinimo. Jis taip pat pateiktas dėl Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkto išaiškinimo ir galiojimo, dėl Reglamento Nr. 1580/2007 21 straipsnio 1 dalies i punkto ir 52 straipsnio 6 dalies a punkto galiojimo, taip pat dėl Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 50 straipsnio 3 dalies d punkto ir 60 straipsnio 7 dalies galiojimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse eGen* (toliau – ETG) ir *Agrarmarkt Austria* (toliau – AMA), juridinio asmens, kuris yra viešosios teisės subjektas ir kuris, be kita ko, veikia kaip mokėjimo agentūra, ginčą dėl sprendimo, kuriuo AMA konstatavo, kad ETG investicija neatitinka Europos Sąjungos finansinės pagalbos skyrimo reikalavimų, todėl atsisakė pervesti šią pagalbą už 2014 m., kiek jos buvo prašoma dėl šios investicijos, ir nurodė grąžinti pagalbos sumą, kuri jau buvo gauta dėl minėtos investicijos.

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 1234/2007

- 3 Reglamento Nr. 1234/2007 II dalies I antraštinė dalis susijusi su intervencija rinkoje. Šios antraštinės dalies IV skyriuje kalbama apie pagalbos schemas, o šio skyriaus 4a skirsnis, į Reglamentą Nr. 1234/2007 įterptas Reglamentu Nr. 361/2008, susijęs su pagalba vaisių ir daržovių sektoriuje. Šio 4a skirsnio 2 poskirsnis pavadintas „Veiklos fondai ir veiklos programos“. Jame yra Reglamento Nr. 1234/2007 103b–103h straipsniai.
- 4 Šio reglamento 103b straipsnyje „Veiklos fondai“ numatyta:

„1. Gamintojų organizacijos vaisių ir daržovių sektoriuje gali įsteigti veiklos fondą. Fondas finansuojamas:

a) gamintojų organizacijos narių ar pačios gamintojų organizacijos finansiniais įnašais;

b) iš [Sąjungos] finansinės pagalbos, kuri gali būti teikiama gamintojų organizacijoms.

2. Veiklos fondai naudojami tik valstybių narių pagal 103g straipsnį patvirtintoms veiklos programoms finansuoti.“

5 Reglamento Nr. 1234/2007 103c straipsnio „Veiklos programos“ 1 dalyje nustatyta:

„Veiklos programomis vaisių ir daržovių sektoriuje turi būti siekiama dviejų ar daugiau 122 straipsnio c punkte nurodytų tikslų ar toliau nurodytų tikslų:

- a) gamybos planavimo;
- b) produktų kokybės gerinimo;
- c) produktų komercinės vertės didinimo;
- d) šviežių arba perdirbtų produktų pardavimo skatinimo;
- e) aplinkos apsaugos priemonių ir aplinką tausojančių gamybos būdų, įskaitant ekologinį ūkininkavimą;

<...>“

6 Šio reglamento 103d straipsnyje „[Sąjungos] finansinė pagalba“ numatyta:

„1. [Sąjungos] finansinė pagalba yra lygi 103b straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų faktiškai sumokėtų finansinių įnašų sumai, tačiau negali viršyti 50 % faktiškai patirtų išlaidų.

2. [Sąjungos] finansinė pagalba negali viršyti 4,1 % kiekvienos gamintojų organizacijos rinkoje parduodamos produkcijos vertės.

Tačiau ta procentinė dalis gali būti padidinta iki 4,6 % parduodamos produkcijos vertės, jei suma, viršijanti 4,1 % parduodamos produkcijos vertės, naudojama tik krizių prevencijos ir valdymo priemonėms.

<...>“

7 Minėto reglamento 103g straipsnis susijęs su veiklos programų tvirtinimu. Jame nustatyta:

„1. Veiklos programų projektai pateikiami kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, kurios jas patvirtina, atmeta arba prašo pakeisti atsižvelgiant į šio poskirsnio nuostatas.

2. Gamintojų organizacijos valstybei narei praneša kiekvieniems metams apskaičiuotą veiklos fondo dydį ir nurodo atitinkamus motyvus, pagrįstus veiklos programos sąmata, einamųjų ir galbūt [, esant reikalui,] ankstesnių metų išlaidomis ir, prireikus, numatomais kitų metų produkcijos kiekiais.

3. Valstybė narė gamintojų organizacijai arba gamintojų organizacijų asociacijai praneša [Sąjungos] finansinės pagalbos, atitinkančios 103d straipsnyje nustatytas ribas, numatomą dydį.

4. [Sąjungos] finansinės pagalbos išmokos mokamos remiantis išlaidomis, patirtomis vykdant veiklos programoje numatytas schemas. Avansiniai mokėjimai gali būti atliekami tokių pačių schemų įgyvendinimui tik pateikus garantiją arba užstatą.

5. Gamintojų organizacija valstybei narei praneša ankstesnių metų galutinę išlaidų sumą, pridėdama reikalingus patvirtinančius dokumentus, kad galėtų gauti likusią [Sąjungos] finansinės pagalbos dalį.

<...>“

- 8 Remiantis Reglamento Nr. 1234/2007 II dalies II antraštine dalimi „Prekybos ir gamybos taisyklės“, II skyrius skirtas „gamintojų organizacijoms, tarpšakinėms organizacijoms ir ūkio subjektų organizacijoms“. Šio reglamento minėto skyriaus 122 straipsnyje „Gamintojų organizacijos“ nustatyta:

„Valstybės narės pripažįsta gamintojų organizacijas:

<...>

- c) kurios siekia konkretaus tikslo, kuris pirmiausia gali apimti, arba, vaisių bei daržovių sektoriuje, turi apimti vieną ar kelis toliau nurodytus tikslus:
- i) užtikrinimas, kad gamyba būtų planuojama ir pritaikoma prie paklausos, ypač kokybės ir kiekio atžvilgiu;
 - ii) savo narių pagamintų produktų pasiūlos koncentracija ir pateikimas į rinką;
 - iii) gamybos išlaidų optimizavimas ir gamintojo kainų stabilizavimas.“
- 9 Reglamento Nr. 1234/2007 I priedas pavadintas „1 straipsnio 1 dalyje nurodytų produktų sąrašas“. Jo IX dalyje, susijusioje su vaisiais ir daržovėmis, nurodyta, kad šis reglamentas, be kita ko, apima produktus, priskiriamus prie KN kodo ex 07 09, kurie apibrėžiami kaip „kitos daržovės, šviežios arba atšaldytos, išskyrus [kai kurias *Pimenta* genties vaisių, alyvuogių ir kukurūzų kategorijas]“. Šio priedo X dalyje, susijusioje su perdirbtais vaisiais ir daržovėmis, nurodyta, kad šis reglamentas, be kita ko, apima produktus, priskiriamus prie KN kodo ex 07 10, kurie apibrėžiami kaip „daržovės (nevirtos arba virtos garuose ar vandenyje), išskyrus [kai kurias kukurūzų, alyvuogių ir *Pimenta* genties vaisių kategorijas]“.
- 10 Reglamentas Nr. 1234/2007 nuo 2014 m. sausio 1 d. buvo panaikintas 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013, p. 671). Vis dėlto Reglamento Nr. 1308/2013 231 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad visoms daugiametėms paramos programoms, priimtoms iki 2014 m. sausio 1 d., kol baigsis jų galiojimas, toliau taikomos atitinkamos Reglamento Nr. 1234/2007 nuostatos.

Reglamentas Nr. 1580/2007

- 11 Reglamento Nr. 1580/2007 21 straipsnyje yra pateiktos apibrėžtys. Jo 1 dalyje nustatyta:

„Šioje [III] antraštinėje dalyje [susijusioje su gamintojų organizacijomis]:

<...>

- i) „pirmojo etapo perdirbimas“ – vaisių ar daržovių produkto perdirbimas į kitą produktą, nurodytą [SESV] sutarties I priede. Pirmojo etapo perdirbimu nelaikoma šviežių produktų valymas, pjaustymas, tvarkymas, išdžiovinimas ir pakavimas, ruošiant juos prekybai;

<...>“

- 12 Šios III antraštinės dalies II skyrius pavadintas „Veiklos fondai ir veiklos programos“. Šio II skyriaus 1 skirsnis, kuriame yra šio reglamento 52 ir 53 straipsniai, susijęs su „parduodamos produkcijos verte“. 52 straipsnyje „Skaiciavimo pagrindas“ numatyta:

„1. Šiame skyriuje gamintojų organizacijos pardudamos produkcijos vertė apskaičiuojama pagal gamintojų organizacijos narių produkciją, kurią gaminti atitinkama gamintojų organizacija yra pripažinta.

<...>

6. Sąskaita faktūra už parduodamą produkciją išrašoma „paėmimo iš gamintojų organizacijos“ etape:

a) atitinkamais atvejais – kaip supakuotam ir paruoštam produktui ar produktui po pirmojo perdirbimo etapo;

<...>“

- 13 Reglamento Nr. 1580/2007 52 straipsnis buvo iš dalies pakeistas 2010 m. liepos 30 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 687/2010 (OL L 199, 2010, p. 12), įsigaliojusiu 2010 m. rugpjūčio 7 d., ir juo buvo nustatyta nauja parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimo sistema. Ši nauja apskaičiavimo sistema įtvirtinta ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 50 straipsnyje.
- 14 Reglamento Nr. 1580/2007 II skyriaus 3 skirsnis, kuriame yra to reglamento 57–68 straipsniai, skirtas veiklos programoms. Šio reglamento 61 straipsnio „Veiklos programų turinys ir reikalavimus atitinkančios išlaidos“ 3 dalies trečioje pastraipoje nustatyta, kad „investicijos arba veiksmai gali būti įgyvendinami privačiose gamintojų organizacijos narių valdose, jei jie padeda siekti veiklos programos tikslų, [kad] jeigu iš gamintojų organizacijos išstoja jos narys, valstybės narės užtikrina investicijos arba jos likutinės vertės grąžinimą, išskyrus atvejus, kai valstybė narė yra numačiusi kitaip“, o jo 4 dalyje teigiama, kad „veiklos programose neturi būti VIII priedo sąraše nurodytų veiksmų ar išlaidų“. Šio VIII priedo 22 punkte minimos „investicijos arba panašūs veiksmai, neskirti gamintojo organizacijos ar gamintojų organizacijų asociacijos ar dukterinės įmonės <...> ūkiams“.
- 15 Reglamento Nr. 1580/2007 65 ir 66 straipsniai pavadinti atitinkamai „Sprendimas“ ir „Veiklos programų kitiems metams pakeitimai“. Šių straipsnių nuostatos be esminių pakeitimų buvo pakartotos Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 64 ir 65 straipsniuose.
- 16 Minėto II skyriaus 4 skirsnyje „Pagalba“ yra Reglamento Nr. 1580/2007 69–73 straipsniai. Šio reglamento 69 straipsnio, susijusio su patvirtinta pagalbos suma, ir 70 straipsnio „Paraiškos“ nuostatos be esminių pakeitimų buvo pakartotos Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 68 ir 69 straipsniuose.
- 17 Reglamentas Nr. 1580/2007 buvo panaikintas Įgyvendinimo reglamentu Nr. 543/2011, įsigaliojusiu 2011 m. birželio 22 d., o nuorodos į panaikintą reglamentą turi būti laikomos nuorodomis į Įgyvendinimo reglamentą Nr. 543/2011.

Įgyvendinimo reglamentas Nr. 543/2011

- 18 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 42 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Kai investuojama į privačius ūkius, siekiant užkirsti kelią nepagrįstam privačios šalies, nutraukusios ryšius su organizacija investicijos naudojimo laikotarpiu, praturtėjimui, reikėtų numatyti nuostatas, kuriomis leidžiama organizacijoms susigrąžinti likutinę investicijos vertę, neatsižvelgiant į tai, ar tokia investicija priklauso organizacijos nariui ar organizacijai.“

- 19 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 III antraštinės dalies II skyrius susijęs su veiklos fondais ir veiklos programomis. Šio skyriaus 1 skirsnyje „Parduodamos produkcijos vertė“ yra šio reglamento 50 ir 51 straipsniai. To skirsnio 50 straipsnyje „Skaiciavimo pagrindas“ nustatyta:

„1. Gamintojų organizacijos parduodamos produkcijos vertė apskaičiuojama remiantis pačios gamintojų organizacijos ir jos narių gamintojų produkcija, kurią sudaro tik vaisių ir daržovių, su kuriais susijęs gamintojų organizacijai suteiktas pripažinimas, produkcija. <...>

<...>

3. Parduodamos produkcijos vertė neapima perdirbtų vaisių ir daržovių arba bet kurio kito vaisių ir daržovių sektoriui nepriklausančio produkto vertės.

Tačiau parduodamos perdirbti skirtų vaisių ir daržovių produkcijos, kurią gamintojų organizacija, gamintojų organizacijų asociacija arba jų nariai gamintojai <...> patys arba naudodamiesi užsakomosiomis paslaugomis, perdirbo į vieną iš Reglamento <...> Nr. 1234/2007 I priedo X dalyje išvardytų perdirbtų vaisių ir daržovių produktų arba į kitą šiame straipsnyje nurodytą ir šio reglamento VI priede aprašytą žemės ūkio produktą, vertė apskaičiuojama kaip fiksuotas procentinis dydis, taikomas sąskaitoje faktūroje nurodytai tų perdirbtų produktų vertei. Tas fiksuotas procentinis dydis yra:

<...>

d) 62 % – užšaldytiems vaisiams ir daržovėms;

<...>“

20 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 51 straipsnis susijęs su referenciniu laikotarpiu. Jame nustatyta:

„1. Viršutinė metinė pagalbos riba, nurodyta Reglamento <...> Nr. 1234/2007 103d straipsnio 2 dalyje, kiekvienais metais apskaičiuojama remiantis produkcijos, parduotos per 12-os mėnesių referencinį laikotarpį, kurį nustato valstybės narės, vertė.

<...>

7. Nukrypstant nuo 1 <...> [dalies], parduodamos produkcijos vertė referenciniu laikotarpiu apskaičiuojama pagal teisės aktus, kurie taikomi tuo referenciniu laikotarpiu.

Tačiau, įgyvendinant iki 2010 m. sausio 20 d. patvirtintas veiklos programas, iki 2007 m. parduotos produkcijos vertė apskaičiuojama remiantis referenciniu laikotarpiu taikytais teisės aktais, o nuo 2008 m. parduotos produkcijos vertė – remiantis 2008 m. taikytais teisės aktais.

Įgyvendinant po 2010 m. sausio 20 d. patvirtintas veiklos programas, nuo 2008 m. parduotos produkcijos vertė apskaičiuojama remiantis programos patvirtinimo metu taikytais teisės aktais.“

21 Reglamento Nr. 543/2011 III antraštinės dalies II skyriaus 3 skirsnis skirtas veiklos programoms ir jame yra 55–67 straipsniai. Šio reglamento 60 straipsnyje, susijusiame su veiksmų atitiktimi reikalavimams pagal veiklos programas, numatyta:

„1. Veiklos programose neturi būti IX priedo sąraše nurodytų veiksmų ar išlaidų.

<...>

6. Gali būti investuojama arba veiksmai gali būti įgyvendinami atskiruose gamintojų organizacijos arba gamintojų organizacijų asociacijos narių gamintojų ūkiuose ir (arba) patalpose, taip pat ir tais atvejais, kai užsakoma, kad veiksmus įgyvendintų gamintojų organizacijos arba gamintojų organizacijų asociacijos nariai, su sąlyga, kad šie veiksmai padeda siekti veiklos programos tikslų. Jeigu iš gamintojų organizacijos išstoja jos narys gamintojas, valstybės narės užtikrina, kad investicija arba jos likutinė vertė būtų susigražinta. <...>

7. Su vaisių ir daržovių perdirbimu į perdirbtus vaisius ir daržoves susijusios investicijos ir veiksmai gali atitikti paramos skyrimo reikalavimus, jei tokiomis investicijomis ir veiksmais siekiama Reglamento <...> Nr. 1234/2007 103c straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų, įskaitant to reglamento 122 straipsnio pirmos pastraipos c punkte nurodytus tikslus, ir jei tos investicijos ir veiksmai yra nustatyti Reglamento <...> Nr. 1234/2007 103f straipsnio 2 dalyje nurodytoje nacionalinėje strategijoje.“

- 22 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 64 straipsnyje „Sprendimas“, kuriame be esminių pakeitimų yra pakartotas Reglamento Nr. 1580/2007 65 straipsnis, nustatyta:

„1. Valstybės narės kompetentinga institucija, kai tinkama:

- a) patvirtina veiklos fondų sumas ir veiklos programas, kurios atitinka Reglamento <...> Nr. 1234/2007 ir šio skyriaus reikalavimus;
- b) patvirtina veiklos programas, jei gamintojų organizacija sutinka su tam tikromis pataisomis; arba
- c) atmeta veiklos programas arba jų dalis.

2. Kompetentinga valstybės narės institucija priima sprendimus dėl veiklos programų ir veiklos fondų iki tų metų, kuriais veiklos programos pateiktos, gruodžio 15 d.

Valstybės narės praneša gamintojų organizacijoms apie tokius sprendimus iki gruodžio 15 d.

Tačiau dėl deramai pagrįstų priežasčių kompetentinga valstybės narės institucija gali priimti sprendimą dėl veiklos programų ir veiklos fondų iki sausio 20 d. po veiklos programų pateikimo dienos. Sprendime dėl patvirtinimo gali būti nurodyta, kad išlaidos atitinka finansavimo reikalavimus nuo kitų metų po veiklos programų pateikimo sausio 1 d.“

- 23 Šio reglamento 65 straipsnyje „Veiklos programų pakeitimai vėlesniems metams“ be esminių pakeitimų yra pakartotas Reglamento Nr. 1580/2007 66 straipsnio tekstas. Jis suformuluotas taip:

„1. Ne vėliau kaip iki rugsėjo 15 d. gamintojų organizacijos gali prašyti leisti iš dalies pakeisti veiklos programas, įskaitant jų trukmę; šie pakeitimai turi būti pradėti taikyti nuo kitų metų sausio 1 d.

<...>

3. Kompetentinga valstybės narės institucija sprendimus dėl prašymų leisti iš dalies pakeisti veiklos programas priima iki tų metų, kuriais pateiktas prašymas, gruodžio 15 d.

Tačiau dėl deramai pagrįstų priežasčių kompetentinga valstybės narės institucija gali priimti sprendimą dėl veiklos programų pakeitimų iki sausio 20 d. po tų metų, kuriais pateiktas prašymas. Sprendime dėl patvirtinimo gali būti nurodyta, kad išlaidos atitinka finansavimo reikalavimus nuo kitų metų po prašymo pateikimo sausio 1 d.“

- 24 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 II skyriaus 4 skirsnis, kuriame yra to reglamento 68–72 straipsniai, susijęs su pagalba. Tame šio reglamento skirsnyje esančiame 68 straipsnyje „Patvirtinta pagalbos suma“, kuriame pakartotas Reglamento Nr. 1580/2007 69 straipsnio tekstas, numatyta:

„1. Valstybės narės praneša gamintojų organizacijoms ir gamintojų organizacijų asociacijoms apie patvirtintą pagalbos sumą, kaip reikalaujama Reglamento <...> Nr. 1234/2007 103g straipsnio 3 dalyje, iki metų, einančių prieš metus, kuriems prašoma skirti pagalbą, gruodžio 15 d.

2. Tais atvejais, kai taikoma 64 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa arba 65 straipsnio 3 dalies antra pastraipa, valstybės narės praneša apie patvirtintą pagalbos sumą iki tų metų, kuriems prašoma skirti pagalbą, sausio 20 d.“

- 25 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 69 straipsnyje „Pagalbos paraiškos“, atitinkančiame Reglamento Nr. 1580/2007 70 straipsnį, nustatyta:

„1. Gamintojų organizacijos kompetentingai valstybės narės institucijai pateikia paraišką gauti pagalbą arba jos likutį pagal kiekvieną veiklos programą, kuriai įgyvendinti prašoma skirti pagalbą, iki kitų metų, einančių po metų, kuriems prašoma skirti pagalbą, vasario 15 d.

2. Kartu su pagalbos paraiškomis pateikiami patvirtinamieji dokumentai, kuriuose nurodoma:

<...>

b) parduodamos produkcijos vertė;

<...>“

- 26 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 70 straipsnyje „Pagalbos mokėjimas“ numatyta: „Valstybės narės išmoka pagalbą iki kitų metų po programos įgyvendinimo metų spalio 15 d.“

- 27 Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priede pateiktas veiklos programų reikalavimų neatitinkančių veiksmų ir išlaidų sąrašas, nurodytas to reglamento 60 straipsnio 1 dalyje. Jo 23 punkte minimi „investicijos arba panašių rūšių veiksmai, atliekami ne gamintojų organizacijos, gamintojų organizacijų asociacijos ar jų gamintojų narių ar patronuojamosios įmonės <...> ūkiuose ir (arba) patalpose“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 28 ETG – tai gamintojų organizacija, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 1234/2007. 2009 m. rugsėjo 15 d., 2009 m. gruodžio 19 d. ir 2010 m. sausio 14 d. raštais ji kreipėsi į *Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft* (federalinis žemės ūkio, miškų, aplinkos ir vandens ūkio ministras, Austrija) (toliau – kompetentinga Austrijos institucija) su prašymu paremti 2010–2014 m. veiklos programą.
- 29 Tarp veiksmų, kurie turėjo būti remiami, buvo špinatų perdirbimo linijos, naudojamos šviežių špinatų derliui perdirbti į šaldytus špinatus, išigijimas. Ši ETG įsigyta perdirbimo linija buvo įrengta *Ardo Austria Frost GmbH* (toliau – *Ardo*), ETG sutarties šalies, veikiančios ETG produktų perdirbimo ir pardavimo srityje, teritorijoje. Šios linijos eksploatavimo „priežiūrą ir atsakomybę“ prisiėmė ETG ir, kaip teigia ši organizacija, šiai perdirbimo linijai reikalingu sklypu „įmonė *Ardo* leido naudotis ETG pagal įrangos [sudarancios perdirbimo liniją] įrengimo ir eksploatavimo paskolos sutartį“.
- 30 2010 m. sausio 19 d. raštu kompetentinga Austrijos institucija patvirtino šią veiklos programą. *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija) šiuo aspektu nurodo, kad neginčytina, jog darydama išvadą, kad ši investicija atitinka atitinkamos pagalbos skyrimo reikalavimus, ši institucija žinojo, jog perdirbimo linija buvo ne ETG priklausančiame sklype, bet *Ardo* teritorijoje. Be to, tas teismas pažymi, kad ši veiklos programa buvo grindžiama parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimu remiantis 2009 m. apyvarta, nes ETG buvo įsteigta tik tais metais, ir kad ši vertė buvo apskaičiuota įtraukiant, be kita ko, „perdirbimo išlaidas“, apimančias, kiek tai susiję su atitinkamais špinatais, „smulkinimą, plovimą, pjaustymą, džiovinimą, nuplikymą <...> [ir] užšaldymą“.

- 31 Buvo leisti keli šios veiklos programos pakeitimai. Konkrečiai kalbant, 2013 m. gruodžio 13 d. raštu buvo pakeistas referencinis laikotarpis, kuriuo remiantis apskaičiuojama parduodamos produkcijos vertė. Nuoroda į 2009 m. buvo pakeista 2009–2011 m. vidurkiu, o į parduodamos produkcijos vertę ir toliau buvo įtrauktos „perdirbimo išlaidos“.
- 32 2015 m. spalio 12 d. sprendimu AMA konstatavo, kad investicijos į minėtą perdirbimo liniją neatitinka atitinkamos pagalbos skyrimo reikalavimų, remiantis neatitikties reikalavimams kriterijumi, numatytu Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte, todėl atsisakė išmokėti šią pagalbą už 2014 m., kiek jos buvo prašoma dėl šios investicijos, ir nurodė grąžinti pagalbos sumą, kurią ETG jau buvo gavusi dėl šios investicijos. ETG pateikė skundą dėl šio sprendimo *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas).
- 33 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš pradžių nurodo turintis abejonių dėl teisės, kuri turi būti taikoma, pirma, nustatant, ar su atitinkama perdirbimo linija susijusios išlaidos atitinka reikalavimus, ir, antra, apskaičiuojant parduodamos produkcijos vertę. Jei, kaip jis mano, išlaidų atitikties reikalavimams klausimas reglamentuojamas Įgyvendinimo reglamentu Nr. 543/2011, jis siekia išsiaiškinti, ar dėl minėtu 2013 m. gruodžio 13 d. raštu padaryto veiklos programos, patvirtintos 2010 m. sausio 19 d., pakeitimo turi būti taikomas naujas parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimo metodas, numatytas Įgyvendinimo reglamente Nr. 543/2011.
- 34 Kiek tai susiję su esme, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, pirma, dėl Austrijos valdžios institucijų įvairių raštų, t. y. patvirtinančio veiklos programą, patvirtinančio šios programos pakeitimą ir informuojančio ETG apie patvirtintą pagalbos sumą, galimo poveikio pagalbos sumai, kuri turi būti išmokėta už 2014 m. Konkrečiau kalbant, jis klausia, ar šiuose raštuose nurodytą parduodamos produkcijos vertę jis turi laikyti privaloma, o ne ta, kurią jis gali patikrinti nagrinėdamas jam pateiktą skundą.
- 35 Šiuo aspektu jis tvirtina, kad pagal Austrijos teisę jis turi kompetenciją savo iniciatyva iškelti jame ginčijamo sprendimo teisėtumo klausimą, netgi remdamasis kaltinimu, kurio ETG nepateikė, ir net jeigu proceso baigtis būtų nepalanki šiai bendrovei. Vis dėlto jis teigia, kad negali atlikti šio nagrinėjimo savo iniciatyva, jei klausimas jau buvo išspręstas ankstesniame sprendime ir šis sprendimas tapo galutinis.
- 36 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo turintis abejonių dėl parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimo galiojimo tiek tuo atveju, jei šis apskaičiavimas reglamentuojamas Įgyvendinimo reglamentu Nr. 543/2011, tiek tuo atveju, jei jis reglamentuojamas Reglamentu Nr. 1580/2007.
- 37 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar veiksmas, susijęs su vaisių ir daržovių perdirbimu, gali būti Sąjungos pagalbos objektas įgyvendinant vaisių ir daržovių sektoriuje pripažintos gamintojų organizacijos veiklos programą ir, jei taip, kokiomis sąlygomis.
- 38 Ketvirta, jis kelia klausimą dėl neatitikties pagalbos skyrimo reikalavimams kriterijaus, numatyto Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte, apimties, visų pirma, atsižvelgiant į įvairias lingvistines to reglamento versijas. Jis tvirtina, kad ETG buvo atsisakyta skirti pagalbą, susijusią su perdirbimo linija, motyvuojant tuo, kad „ši investicija buvo priemonė, įgyvendinta trečiajam asmeniui priklausančiame sklype“. Jei šis 23 punktas būtų aiškinamas taip, kad pagal jį absoliučiai draudžiama pagalba investicijoms, įgyvendinamoms trečiajam asmeniui priklausančiame sklype, t. y. pareiškėjui nesuteikiant galimybės konkrečiu atveju įrodyti, kad yra pagrįstų ekonominių motyvų investuoti į trečiajam asmeniui priklausančiame sklype esančią įrangą, jis, anot minėto teismo, galėtų būti negaliojantis.

- 39 Penkta, tas teismas klausia, ar tuo atveju, jei minėtą 23 punktą Teisingumo Teismas aiškintų kaip „absoliutaus paramos negalimumo kriterijų“, kiek tai susiję su investicijomis į tretiesiems asmenims priklausančius sklypus, ETG vis dėlto galėtų remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu, nes, kaip jis mano, Austrijos valdžios institucijos buvo informuotos apie tai, kad ETG rengia nagrinėjamą perdirbimo liniją *Ardo* priklausančiame sklype, ir jos patvirtino atitinkamą veiklos programą žinodamos aplinkybes.
- 40 Galiausiai, šešta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad jei nagrinėjamas nuostatas Teisingumo Teismas aiškintų nenaudingai ETG ir (arba) pripažintų tam tikras iš jų negaliojančiomis, ETG galėtų pateikti Teisingumo Teismui prašymą apriboti jo sprendimo poveikį laiko atžvilgiu. Šiuo aspektu jis nurodo, kad tuo atveju, jei Teisingumo Teismas neapribotų savo sprendimo poveikio laiko atžvilgiu arba jei apribojimas nebūtų taikomas ETG, jam kyla klausimų dėl to, kaip jis turi atsakyti į argumentus, kuriuos ETG grindžia teisinio saugumo principu siekdama užginčyti prašomą grąžinimą ar net gauti sumas, kurios yra privalomų išsipareigojimų dalykas.
- 41 Šiomis aplinkybėmis *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. a) Ar pagal [Reglamento Nr. 1580/2007] 65, 66 ir 69 straipsnius ir (nuo 2011 m. birželio 2[2] d.) [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] 64, 65 ir 68 straipsnius reikalaujama, kad sprendimas dėl veiklos programos ir fondų sumų patvirtinimo arba šio sprendimo pakeitimas ir sprendimas dėl „patvirtintos pagalbos sumos“ būtų priimami ne kaip paprastas pranešimas, o oficialiai – kaip (bent laikinai) privalomas sprendimas, kurį paraiškos teikėjas galėtų apskūsti jau iš anksto, t. y. neatsižvelgiant į tai, ar būtų galima apskūsti galutinį sprendimą (priimtą pagal Reglamento Nr. 1580/2007 70 straipsnį arba Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 69 straipsnį) dėl prašymo išmokėti (galutinai apskaičiuotą) pagalbos sumą?
- b) Ar [1 klausimo a punkte] nurodytas Sąjungos teisės nuostatas reikia aiškinti taip, kad priimant šiuos sprendimus (sprendimo rezoliucinėje dalyje) turi būti privalomai nustatyta ir parduodamos produkcijos vertė?
- c) Ar Sąjungos teisę, visų pirma [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] 69 ir 70 straipsnius, reikia aiškinti taip, kad teismas, kuris turi priimti sprendimą dėl skundo, paduoto dėl administracinio sprendimo, kuriuo buvo galutinai nuspręsta dėl su tam tikru veiklos programos metiniu laikotarpiu susijusio prašymo išmokėti finansinę pagalbą pagal veiklos programą, remiantis [Reglamento Nr. 1234/2007] 103g straipsnio 5 dalimi, negali patikrinti parduodamos produkcijos vertės, pagal kurią nustatoma viršutinė pagalbos riba, apskaičiavimo teisėtumo, nes jau yra priimtas galutinis sprendimas dėl veiklos programos ir fondų sumų patvirtinimo ir sprendimas dėl „patvirtintos pagalbos sumos“?
- d) Jei į [1 klausimo a, b arba c punktus] bus atsakyta neigiamai, ar [Reglamentą Nr. 1234/2007], visų pirma jo I priedo IX dalį („Vaisiai ir daržovės“, visų pirma „KN kodas ex 0709 <...> Kitos daržovės, šviežios arba atšaldytos <...>“) ir X dalį („Perdirbtų vaisių ir daržovių produktai“, „KN kodas ex 0710 <...> Daržovės <...>, sušaldytos <...>“), reikia aiškinti taip, kad daržovių produktai, kurie pagaminami po derliaus nuėmimo atlikus visus šiuos veiksmus – valymą, pjaustymą, nuplikymą ir sušaldymą, klasifikuotini ne kaip produktai pagal I priedo IX dalį, o kaip produktai pagal I priedo X dalį?
- e) Jei į [1 klausimo d punktą] bus atsakyta teigiamai, ar [Reglamento Nr. 1234/2007] 103d straipsnio 2 dalyje vartojamą sąvoką „parduodamos produkcijos vertė“ reikia aiškinti taip, kad ši vertė turi būti apskaičiuojama nustatant tik gamybos vertę ir atskaitant su perdirbimo etapu susijusią vertę, t. y. atskaitant proceso, per kurį po derliaus nuėmimo nuvalytos, supjaustytos ir nuplikytos daržovės tampa sušaldytais daržovėmis, vertę?
- f) Ar [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] 51 straipsnio 7 dalį reikia aiškinti taip, kad gamintojų organizacija, pateikusi 2010–2014 m. veiklos programą, kuri buvo patvirtinta prieš 2010 m. sausio 20 d., tačiau vėliau (2013 m. gruodžio 13 d.) šis patvirtinimas iš dalies pakeistas tuo aspektu, kad programoje taikytas kitas parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimo

būdas, ir po šio dalinio veiklos programos pakeitimo (t. y. dėl 2014 m. išmokėtinų pagalbos) dėl parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimo būdų dar gali remtis „2008 m. taikytais teisės aktais“?

- g) Jei į [1 klausimo e ir f punktus] bus atsakyta teigiamai, ar [Reglamento Nr. 1580/2007] 52 straipsnio 6 dalies a punktas ir 21 straipsnio 1 dalies i punktas negalioja tiek, kiek jais daržovių perdirbimo po derliaus nuėmimo etapai, per kuriuos šios daržovės perdirbamos į „kitą produktą, nurodytą EB sutarties I priede“, įtraukiami į parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimą?
 - h) Jei į [1 klausimo f punktą] bus atsakyta neigiamai (ir neatsižvelgiant į atsakymus į kitus klausimus), ar [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] 50 straipsnio 3 dalies d punktas negalioja?
2. a) Ar [Reglamento Nr. 1234/2007] 103c straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal „veiklos programą vaisių ir daržovių sektoriuje“ leidžiama parama tik produktų, kuriuos galima klasifikuoti kaip produktus pagal [šio reglamento] I priedo IX dalį, gamybai, bet ne parama investicijoms į tokių produktų perdirbimą?
- b) Jei į [2 klausimo a punktą] bus atsakyta neigiamai, kokiomis sąlygomis ir koku mastu pagal [Reglamento Nr. 1234/2007] 103c straipsnį leidžiama tokia parama investicijoms į perdirbimą?
- c) Ar [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] 60 straipsnio 7 dalis negalioja?
3. a) Ar [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] IX priedo 23 punktą reikia aiškinti taip, kad paramos negalimumą lemia vien tai, kad investicija įgyvendinta trečiajam asmeniui priklausančiame sklype?
- b) Jei į [3 klausimo a punktą] bus atsakyta teigiamai, ar [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] IX priedo 23 punktas negalioja?
- c) Jei į [3 klausimo a punktą] bus atsakyta teigiamai, o į [3 klausimo b punktą] – neigiamai, ar [Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011] IX priedo 23 punkte nustatyta taisyklė laikytina aiškia ar vienareikšme nuostata tuo aspektu, kad ekonominės veiklos vykdytojas, kurio ūkiui priskirtinai veiktai, vykdytai trečiajam asmeniui priklausančiame sklype, buvo suteikta parama, negali remtis teisėtų lūkesčių apsauga, net jeigu nacionalinės institucijos skyrė šią paramą ar įsipareigojo ją skirti žinodamos aplinkybes?
4. Ar aplinkybė, kad Teisingumo Teismas neapriboja (kaip tai suprantama pagal SESV 264 straipsnio antrą pastraipą) suinteresuotojo asmens naudai sprendimo, kuris dėl naujo Sąjungos teisės išaiškinimo arba iki tol galiojančiu laikyto Sąjungos teisės akto paskelbimo negaliojančiu turi neigiamų teisinių pasekmių suinteresuotajam asmeniui, poveikio, reiškia, jog šiam suinteresuotajam asmeniui draudžiama nacionaliniame teisme konkrečiu atveju remtis teisinio saugumo principu, jei įrodytas jo sąžiningumas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl 3 klausimo a punkto

- 42 Trečiojo klausimo a punkte, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą reikia aiškinti taip, kad vien aplinkybė, jog investicija pagal veiklos programą, nurodytą šio reglamento 60 straipsnio 1 dalyje, buvo įgyvendinta sklype, kuris priklauso trečiajam asmeniui, o ne atitinkamai gamintojų organizacijai, remiantis tuo 23 punktu yra pagalbos išlaidoms, kurių ši gamintojų organizacija patyrė vykdydama šią investiciją, padengti neatitiktis reikalavimams pagrindas.

- 43 Šiuo aspektu iš pradžių reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme ginčijamas 2015 m. spalio 12 d. AMA sprendimas, susijęs su Sąjungos finansinės pagalbos už 2014 m. likusios dalies išmokėjimu pagal 2010–2014 m. veiklos programą, nes ši programa buvo patvirtinta 2010 m. sausio 19 d., t. y. prieš priimant Įgyvendinimo reglamentą Nr. 543/2011. Vis dėlto nesant priešingos pereinamojo laikotarpio nuostatos ir atsižvelgiant į tai, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 149 straipsniu panaikinamas Reglamentas Nr. 1580/2007 ir jame nurodyta, jog nuorodos į pastarąjį reglamentą turi būti laikomos nuorodomis į Įgyvendinimo reglamentą Nr. 543/2011, reikia konstatuoti, kad veiksmų ir išlaidų, susijusių su minėtos pagalbos išmokėjimu už 2014 m., atitiktis reikalavimams klausimą reglamentuoja Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 nuostatos.
- 44 Be to, Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte, kuris, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismui perduotos nacionalinės bylos medžiagos, yra nuostata, kuria remiantis atitinkamos perdirbimo linijos išigijimas buvo pripažintas neatitinkančiu pagrindinėje byloje nagrinėjamos pagalbos skyrimo reikalavimų ir kuri pakeitė Reglamento Nr. 1580/2007 VIII priedo 22 punktą, nebuvo padaryta pastarosios nuostatos pakeitimų, kurie būtų reikšmingi šiai bylai.
- 45 Reglamentas Nr. 1580/2007 VIII priedo 22 punkte numatyta, kad pagal veiklos programas reikalavimų neatitinka investicijos ar kiti panašių rūšių veiksmai, kurie „neskirti“, be kita ko, gamintojų organizacijos „ūkiams“, o Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte kalbama ne tik apie tokios organizacijos ūkį, bet ir apie jos „patalpas“. Todėl, jei investicijai taikomas šiame 23 punkte numatytas neatitikties reikalavimams kriterijus, jai neabejotinai taikomas ir lygiavertis kriterijus, kuris buvo numatytas tame 22 punkte.
- 46 Kalbant apie prašomą išaiškinimą, reikia priminti, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 60 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog veiklos programos neapima veiksmų ar išlaidų, nurodytų to reglamento IX priede pateiktame sąraše. To IX priedo 23 punkte tarp veiksmų ir investicijų, neatitinkančių reikalavimų pagalbai pagal šias veiklos programas gauti, minimos „investicijos arba panašių rūšių veiksmai, atliekami ne gamintojų organizacijos, gamintojų organizacijų asociacijos ar jų gamintojų narių ar patronuojamosios įmonės, kurios padėtis atitinka aprašytąją [minėto reglamento] 50 straipsnio 9 dalyje, ūkiuose ir (arba) patalpose“.
- 47 Šiuo atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad sklype, kuriame įrengta pagrindinėje byloje nagrinėjama perdirbimo linija, *Ardo* yra trečiasis asmuo ETG, gamintojų organizacijos, kuri yra pareiškėja pagrindinėje byloje, atžvilgiu. Tokiomis aplinkybėmis siekiant atsakyti į pateiktą klausimą pakanka nustatyti, ar frazė „gamintojų organizacijos <...> ūkiuose ir (arba) patalpose“ susijusi tik su ūkiais ir (arba) patalpomis, priklausančiais gamintojų organizacijai, ar ją reikia aiškinti kitaip.
- 48 Tiek iš reikalavimo vienodai taikyti Sąjungos teisę, tiek iš lygybės principo matyti, kad tuo atveju, kai Sąjungos teisės nuostatoje nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, kuri leistų nustatyti jos prasmę ir apimtį, ta nuostata visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai (2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Ziolkowski ir Szeja*, C-424/10 ir C-425/10, EU:C:2011:866, 32 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 49 Reglamente Nr. 543/2011 neapibrėžta, kas yra investicijos „į gamintojų organizacijų <...> ūkių ir (arba) patalpas“, ir taip pat nėra nuorodos į nacionalinę teisę, kiek tai susiję su šios frazės prasme. Todėl taikant šį reglamentą reikia daryti išvadą, kad ši frazė yra autonominė Sąjungos teisės sąvoka, kurią visų valstybių narių teritorijoje reikia aiškinti vienodai.
- 50 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją sąvokų, kurių apibrėžties nepateikia Sąjungos teisė, reikšmė ir apimtis turi būti nustatomos remiantis jų įprastine reikšme bendrinėje kalboje, kartu atsižvelgiant į kontekstą, kuriame jos vartojamos, ir teisės aktų, kuriuose jos įtvirtintos, tikslus (2005 m. kovo 10 d. Sprendimo *EasyCar*, C-336/03, EU:C:2005:150, 21 punktą ir 2014 m. rugsėjo

3 d. Sprendimo *Deckmyn ir Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, 19 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir atmetant galimybę, kilus abejonių, nuostatos tekstą kuria nors iš jos kalbinių versijų nagrinėti atskirai (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Horvath*, C-428/07, EU:C:2009:458, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2015 m. birželio 11 d. Sprendimo *Pfeifer & Langen*, C-51/14, EU:C:2015:380, 34 punktą).

- 51 Šiuo atveju vien įprasta nagrinėjamos frazės reikšmė neleidžia iš karto vienareikšmiškai jos išaiškinti. Ši frazė bendrinėje kalboje ir pagal kalbines versijas gali reikšti ūkį ar patalpą, priklausančius atitinkamai gamintojų organizacijai, arba apskritai ūkį ar patalpą, kuriuos gamintojų organizacija kaip nors kontroliuoja.
- 52 Vis dėlto, pirma, iš Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkto konteksto aiškiai matyti, kad investicijoms į asmens, kuris yra trečiasis asmuo atitinkamos gamintojų organizacijos atžvilgiu, ūkius ir (arba) patalpas iš principo negali būti, netgi iš dalies, suteikta pagalba, numatyta pagal veiklos programą.
- 53 Šio reglamento 60 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad jei investicijos įgyvendinamos gamintojų organizacijos narių ūkiuose ir (arba) patalpose, valstybės narės turi užtikrinti, kad šias investicijas ar likutinę jų vertę būtų galima susigrąžinti, jei narys išstoja iš organizacijos, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus. Be to, iš minėto reglamento 42 konstatuojamosios dalies matyti, kad, siekiant išvengti asmens, nutraukusio ryšius su gamintojų organizacija investicijos naudojimo laikotarpiu, nepagrįsto praturtėjimo, ši organizacija turi turėti teisę susigrąžinti likutinę investicijos vertę.
- 54 Antra, siekiant Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 tikslų tik tos gamintojų organizacijos, kurios yra pripažintos pagal Sąjungos teisę, gali gauti finansinę Sąjungos pagalbą. Be šio reglamento 42 konstatuojamosios dalies, kurios esmė priminta šio sprendimo 53 punkte, šiuo aspektu reikia priminti tai, kad minėtu reglamentu nustatomos Reglamento Nr. 1234/2007 įgyvendinimo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės. Iš Reglamento Nr. 1234/2007 103b straipsnio matyti, kad vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų veiklos fondai, kuriuos gali papildyti Sąjungos finansinė pagalba, gali būti naudojami tik valstybių narių pagal to reglamento 103g straipsnį patvirtintoms veiklos programoms finansuoti.
- 55 Galimybė tretiesiems asmenims gauti tokią finansinę pagalbą akivaizdžiai prieštarautų Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 sistemai, išdėstyta šio sprendimo 52 ir 53 punktuose, ir šiam tikslui. Vis dėlto taip būtų pripažinus, kad šios pagalbos skyrimo reikalavimus atitinka investicijos, dėl kurių nėra užtikrinta, kad jos naudingos tik atitinkamai gamintojų organizacijai.
- 56 Šiuo aspektu, nors tiesa, jog vien aplinkybės, kad gamintojų organizacija nėra ūkio ar patalpos, kuriuose buvo įgyvendinta investicija, savininkė, iš principo nepakanka, kad būtų nustatyta, jog neužtikrinta, kad ši investicija naudinga tik šiai organizacijai, siekiant investiciją pripažinti reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis pagal veiklos programą, nurodytą Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 60 straipsnio 1 dalyje, būtina, kad atitinkama investicija būtų įgyvendinta ūkyje ir (arba) patalpoje, kuriuos tiek teisiškai, tiek faktiškai kontroliuoja vien minėta organizacija, todėl neįmanomas joks šios investicijos naudojimas trečiojo asmens naudai.
- 57 Todėl Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą, kiek jame kalbama apie investicijas, įgyvendintas „gamintojų organizacijos <...> ūkiuose ir (arba) patalpose“, reikia aiškinti taip, kad jis susijęs su investicijomis į ūkius ir (arba) patalpas, kuriuos tiek teisiškai, tiek faktiškai kontroliuoja vien atitinkama gamintojų organizacija, siekiant išvengti bet kokio šios investicijos panaudojimo trečiojo asmens naudai.
- 58 Kaip teigė Europos Komisija, tik toks aiškinimas leidžia apsaugoti finansinius Sąjungos interesus ir išvengti gamintojų organizacijų konkurencijos iškraipymo vaisių ir daržovių sektoriuje.

- 59 Šiuo atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nors pagrindinėje byloje nagrinėjama perdirbimo liniją nusipirko ETG ir ji naudojama šiai priiimant „priežiūrą ir atsakomybę“, ši perdirbimo linija įrengta *Ardo* sklype, kuriuo „[ši įmonė] leido naudotis ETG pagal įrangos [sudarančios perdirbimo liniją] įrengimo ir eksploatavimo paskolos sutartį“. Atitinkama investicija nebuvo įgyvendinta ūkyje ir (arba) patalpoje, kuriuos tiek teisiškai, tiek faktiškai kontroliuoja vien ETG, taip, kad būtų išvengta bet kokio šios investicijos panaudojimo trečiojo asmens naudai. Taigi Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte numatyto neatitikties pagalbos skyrimo reikalavimams kriterijaus taikymas yra pagrįstas.
- 60 Šiuo aspektu taip pat svarbu pabrėžti, kad „pagrįstų ekonominių motyvų“, pateisinančių pagrindinėje byloje nagrinėjamos investicijos įgyvendinimą trečiojo asmens, kuris nėra kontroliuojamas vien atitinkamos gamintojų organizacijos, ūkyje ir (arba) patalpoje, tariamas egzistavimas niekada negali leisti daryti išvados, kad šis neatitikties reikalavimams kriterijus nagrinėjamu atveju netaikomas. Tas pats pasakytina apie šios investicijos apskaitinį priskyrimą šiai gamintojų organizacijai ir apie šios investicijos tariamą „ekonominę sąsają“ su gamintojų organizacijos ūkiu, taip pat apie tai, kad tą investiciją ir minėtą organizaciją sieja „veiklos ryšys“. Iš tiesų tokie motyvai neleidžia užtikrinti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama investicija nebūtų naudojama trečiojo asmens naudai.
- 61 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į 3 klausimo a punktą reikia atsakyti taip, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktas, kiek jame kalbama apie investicijas, įgyvendintas „gamintojų organizacijos <...> ūkiuose ir (arba) patalpose“, turi būti aiškinamas taip:
- vien aplinkybė, jog investicija pagal veiklos programą, nurodytą šio reglamento 60 straipsnio 1 dalyje, buvo įgyvendinta sklype, kuris priklauso trečiajam asmeniui, o ne atitinkamai gamintojų organizacijai, remiantis tuo 23 punktu iš principo nėra pagalbos išlaidoms, kurių ši gamintojų organizacija patyrė vykdydama šią investiciją, padengti neatitikties reikalavimams pagrindas,
 - šio IX priedo 23 punktas susijęs su investicijomis į ūkius ir (arba) patalpas, kuriuos tiek teisiškai, tiek faktiškai kontroliuoja vien minėta gamintojų organizacija, taip, kad būtų išvengta bet kokio šios investicijos panaudojimo trečiojo asmens naudai.

Dėl 3 klausimo b punkto

- 62 Kaip matyti iš to, ką prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išdėstė savo prašyme, 3 klausimo b punktas pateiktas tik tuo atveju, jei Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą reikėtų aiškinti taip, kad vien aplinkybė, jog pagrindinėje byloje nagrinėjama gamintojų organizacija nėra sklypo, kuriame buvo įgyvendinta investicija pagal veiklos programą, nurodytą šio reglamento 60 straipsnio 1 dalyje, savininkė, remiantis tuo 23 punktu iš principo yra pagalbos išlaidoms, kurių ši gamintojų organizacija patyrė vykdydama šią investiciją, padengti neatitikties reikalavimams pagrindas.
- 63 Atsižvelgiant į atsakymą į 3 klausimo a punktą, darytina išvada, kad su tokiu aiškinimu negalima sutikti. Todėl į 3 klausimo b punktą atsakyti nereikia.

Dėl 3 klausimo c punkto

- 64 3 klausimo c punktas taip pat pateiktas tik tuo atveju, jei Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą reikėtų aiškinti taip, kad vien aplinkybė, jog pagrindinėje byloje nagrinėjama gamintojų organizacija nėra sklypo, kuriame buvo įgyvendinta investicija pagal veiklos programą, nurodytą šio reglamento 60 straipsnio 1 dalyje, savininkė, remiantis tuo 23 punktu yra pagalbos išlaidoms, kurių ši gamintojų organizacija patyrė vykdydama šią investiciją, padengti neatitikties reikalavimams pagrindas.

- 65 Kaip jau buvo konstatuota šio sprendimo 63 punkte, su tokiu aiškinimu negalima sutikti. Vis dėlto šio 3 klausimo c punkte prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš tikrųjų klausia, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamos aplinkybėmis ETG gali remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu, kiek tai susiję su pagalbos, kuri jai buvo suteikta ar pažadėta dėl atitinkamos investicijos, teisėtumu. Kaip nurodyta šio sprendimo 59 punkte, Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte numatytas neatitikties pagalbos skyrimo reikalavimams kriterijus yra taikytinas šiai investicijai, nors ir dėl motyvo, kuris skiriasi nuo to, kurį nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Todėl šio 3 klausimo c punktas yra reikšmingas pagrindinei bylai išnagrinėti ir į jį reikia atsakyti.
- 66 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar teisėtų lūkesčių apsaugos principą reikia aiškinti taip, kad pagal jį tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kompetentingai nacionalinei institucijai draudžiama, pirma, atsisakyti išmokėti likusią dalį finansinės pagalbos, kurios gamintojų organizacija buvo prašiusi investicijai, galiausiai pripažinti neatitinkančia tos pagalbos skyrimo reikalavimų pagal Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą, ir, antra, reikalauti, kad ši gamintojų organizacija grąžintų dėl šios investicijos jau gautą pagalbą.
- 67 Tarp pagrindinėje byloje nagrinėjamų aplinkybių yra tai, kad kai kompetentinga Austrijos institucija patvirtino atitinkamą veiklos programą ir konstatavo, jog investicija, susijusi su pagrindinėje byloje nagrinėjamos perdirbimo linijos įsigijimu, *a priori* atitinka prašomos pagalbos skyrimo reikalavimus, ir kai ji atliko pirmus dalinius mokėjimus dėl šios investicijos, šiai institucijai buvo visiškai žinomos aplinkybės, kuriomis ši perdirbimo linija buvo įrengta ir eksploatuojama.
- 68 Šiuo aspektu reikia priminti, kad valstybės narės naudojimasis diskrecija vertinti, ar reikia reikalauti grąžinti netinkamai ar neteisėtai suteiktas Sąjungos lėšas, yra nesuderinamas su bendrosios žemės ūkio politikos srityje nacionalinių institucijų turima pareiga susigrąžinti netinkamai ar neteisėtai išmokėtas lėšas (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1983 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Deutsche Milchkontor ir kt.*, 205/82–215/82, EU:C:1983:233, 22 punktą).
- 69 Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, teisėtų lūkesčių apsaugos principu negali būti remiamasi pažeidžiant aiškią Sąjungos teisės nuostatą, o už Sąjungos teisės taikymą atsakingos nacionalinės institucijos elgesys, prieštaraujantis šiai teisei, ūkio subjektams negali sukurti teisėtų lūkesčių naudotis Sąjungos teisei prieštaraujančia tvarka (1993 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Lageder ir kt.*, C-31/91–C-44/91, EU:C:1993:132, 35 punktas ir 2013 m. birželio 20 d. Sprendimo *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407, 52 punktas).
- 70 Šiuo atveju iš 3 klausimo a punkto analizės matyti, kad nagrinėjama pagalba buvo suteikta pažeidžiant Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą, aiškinamą atsižvelgiant į šios nuostatos kontekstą ir taikytinais teisės aktais siekiamą tikslą.
- 71 Be to, patvirtinant atitinkamą veiklos programą jau buvo nustatyta, kad finansuojant bendrąją žemės ūkio politiką turi būti griežtai aiškinamos Sąjungos vykdomo išlaidų padengimo sąlygos, o atliekant bendrosios žemės ūkio politikos valdymą pagal ūkio subjektų ir valstybių narių lygybės principą valstybių narių nacionalinėms institucijoms draudžiama plačiai aiškinant konkrečią nuostatą palankiau vertinti šios valstybės narės ūkio subjektus (šiuo klausimu žr. 1985 m. vasario 27 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, 55/83, EU:C:1985:84, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2014 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Nyderlandai / Komisija*, C-610/13 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2349, 41 punktą).
- 72 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktas yra nuostata, kurios atžvilgiu negalima remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu.
- 73 Be to, kompetentinga Austrijos institucija negalėjo pagrįstai įsipareigoti organizacijos ETG traktuoti priešingai, nei nustatyta Sąjungos teisėje.

- 74 Todėl patvirtindama atitinkamą veiklos programą ir atlikdama pirmus mokėjimus dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos investicijos ši nacionalinė institucija negalėjo organizacijai ETG, neatsižvelgdama į šios sąžiningumą, sukelti teisėtų lūkesčių, kad ji bus traktuojama priešingai, nei nustatyta Sąjungos teisėje.
- 75 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į 3 klausimo c punktą reikia atsakyti taip: teisėtų lūkesčių apsaugos principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kompetentingai nacionalinei institucijai nedraudžiama, pirma, atsisakyti išmokėti likusią dalį finansinės pagalbos, kurios gamintojų organizacija buvo prašiusi investicijai, galiausiai pripažinti neatitinkančia tos pagalbos skyrimo reikalavimų pagal Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą, ir, antra, reikalauti, kad ši gamintojų organizacija grąžintų dėl šios investicijos jau gautą pagalbą.

Dėl 1 klausimo a–h punktų

- 76 1 klausimo a–c punktuose prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1580/2007 65, 66 ir 69 straipsniai ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 64, 65 ir 68–70 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad tuo atveju, kai tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nacionaliniam teismui paduotas skundas dėl nacionalinės institucijos sprendimo dėl pagal Reglamento Nr. 1234/2007 103g straipsnio 5 dalį pateikto prašymo išmokėti likusią dalį finansinės pagalbos pagal veiklos programą, pagal juos šiam teismui draudžiama nagrinėjant šį skundą savo iniciatyva išnagrinėti parduodamos produkcijos vertės apskaičiavimo metodo teisėtumo klausimą. Jei į šio 1 klausimo a–c punktus būtų atsakyta neigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo atsakyti į 1 klausimo d–h punktus.
- 77 Vis dėlto konstatuotina, kad 1 klausimo a–c punktai, taip pat 1 klausimo d–h punktai yra reikšmingi pagrindinei bylai išspręsti tik tuo atveju, jei iš atsakymo į 3 klausimo a punktą būtų matyti, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte numatytas neatitikties pagalbos skyrimo reikalavimams kriterijus negali būti taikomas pagrindinėje byloje nagrinėjamai investicijai. Remiantis atsakymu į šio 3 klausimo a punktą, darytina išvada, kad taip nėra.
- 78 Taigi į 1 klausimo a–h punktus atsakyti nereikia.

Dėl 2 klausimo a–c punktų

- 79 2 klausimo a ir b punktais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1234/2007 103c straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama pagal veiklos programą vaisių ir daržovių sektoriuje, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį, teikti Sąjungos pagalbą investicijoms, susijusioms su vaisių ir daržovių perdirbimu, o jei ne, kokiomis sąlygomis ir koku mastu tokia pagalba leidžiama. 2 klausimo c punkte tas teismas klausia, ar Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 60 straipsnio 7 dalis, kurioje numatyta, kad tam tikroms investicijoms ir veiksmams, susijusiems su vaisių ir daržovių perdirbimu į perdirbtus vaisius ir daržoves, tam tikroms sąlygomis gali būti teikiama pagalba, yra galiojanti.
- 80 Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Atsisakyti pateikti atsakymą į nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali tik jei akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, būtini, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, 67 punktas ir 2013 m. sausio 29 d. Sprendimo *Radu*, C-396/11, EU:C:2013:39, 22 punktas). Tas pats pasakytina tuo

atveju, kai pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės nuostatos galiojimu (šiuo klausimu žr. 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 34 ir 35 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

- 81 Šiuo atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismui perduotos nacionalinės bylos medžiagos matyti, kad vienintelis pagrindas, kuriuo pagrindinėje byloje ginčijamame sprendime grindžiamas atsisakymas išmokėti likusią aptariamai perdirbimo linijai skirtos pagalbos dalį ir prašymas grąžinti šiai linijai jau gautą pagalbą, yra tai, kad turi būti taikomas Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte numatytas neatitikties pagalbos skyrimo reikalavimams kriterijus.
- 82 Tokiomis aplinkybėmis atsakymas į 2 klausimo a–c punktus akivaizdžiai reikštų konsultacinės nuomonės pateikimą dėl hipotetinio klausimo, nesilaikant Teisingumo Teismui pagal SESV 267 straipsnyje įtvirtintą teismų bendradarbiavimo sistemą pavestos užduoties (2013 m. spalio 24 d. Sprendimo *Stoilov i Ko*, C-180/12, EU:C:2013:693, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija, šiuo klausimu taip pat žr. 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *Romeo*, C-313/12, EU:C:2013:718, 39 ir 40 punktus).
- 83 Taigi į 2 klausimo a–c punktus atsakyti nereikia.

Dėl 4 klausimo

- 84 4 klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad neapribojus šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu pagal ją draudžiama atsižvelgti į teisinio saugumo principą tam, kad nepasikartotų netinkamai išmokėtos pagalbos atvejai.
- 85 Iš pradžių reikia konstatuoti, kad šis klausimas grindžiamas prielaida, jog Teisingumo Teismas neapribojo šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu. ETG iš esmės prašė tokio apribojimo tuo atveju, jei Teisingumo Teismas konstatuotų, kad negalioja viena iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų Sąjungos teisės nuostatų. Vis dėlto šiame sprendime Teisingumo Teismas tik išaiškino tam tikras Sąjungos teisės nuostatas.
- 86 Tačiau Austrijos vyriausybė Teisingumo Teismo prašė apriboti šio sprendimo poveikį laiko atžvilgiu, ypač tuo atveju, jei Teisingumo Teismas padarytų išvadą, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą reikia aiškinti taip, jog investicijos, įgyvendintos trečiajam asmeniui priklausančiame sklype, neatitinka pagalbos skyrimo reikalavimų. Kaip matyti iš šio sprendimo 59 ir 61 punktų, pagrindinėje byloje nagrinėjamos investicijos neatitinka pagalbos skyrimo reikalavimų, nes jos įgyvendintos ūkiuose ir (arba) patalpose, kurie nėra kontroliuojami vien atitinkamos gamintojų organizacijos. Todėl dėl šio prašymo reikia priimti sprendimą.
- 87 Savo prašymą ši vyriausybė grindžia rimtų ekonominių pasekmių rizika, kylančia bendrovei, kuri yra pareiškėja pagrindinėje byloje ir kuriai kiltų pavojus išnykti, ir rizika visam vaisių ir daržovių sektoriui. Be to, anot šios vyriausybės, daugelyje Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkto kalbinių versijų daroma nuoroda į veiklos ryšį, siejantį gamintojų organizaciją ir atitinkamą investiciją, taip sukuriant objektyvų ir didelį netikrumą dėl Sąjungos teisės taikymo srities.
- 88 Pagal suformuotą jurisprudenciją, kai Teisingumo Teismas vykdydamas SESV 267 straipsniu jam suteiktą jurisdikciją pateikia Europos Sąjungos teisės normos išaiškinimą, jis tik paaikšina ir patikslina šios normos prasmę ir turinį, kaip ji turi ar turėjo būti suprantama ir taikoma nuo jos įsigaliojimo momento. Remiantis tuo darytina išvada, kad taip išaiškinta norma gali ir turi būti teismo taikoma tiems teisiniams santykiams, kurie atsirado ir buvo užmegzti prieš priimant sprendimą dėl prašymo išsiaiškinti, jei, be to, įvykdytos sąlygos, leidžiančios kompetentinguose teismuose pareikšti ieškinį dėl

šios normos taikymo (2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *Bidar*, C-209/03, EU:C:2005:169, 66 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Microsoft Mobile Sales International ir kt.*, C-110/15, EU:C:2016:717, 59 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 89 Taigi Teisingumo Teismui tik išimtiniais atvejais, taikant bendrąjį teisinio saugumo principą, kuris yra Sąjungos teisės sistemos dalis, gali tekti apriboti suinteresuotųjų asmenų galimybę remtis jo išaiškinta norma ginčijant sąžiningumu grindžiamus teisinius santykius. Kad būtų galima nuspręsti dėl tokio apribojimo, turi būti tenkinami du esminiai kriterijai, t. y. suinteresuotųjų asmenų sąžiningumas ir didelių sunkumų rizika (2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *Bidar*, C-209/03, EU:C:2005:169, 67 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Microsoft Mobile Sales International ir kt.*, C-110/15, EU:C:2016:717, 60 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 90 Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas tokį sprendimą priimdavo tik esant ypatingoms aplinkybėms, kai, pirma, egzistavo sunkių ekonominių pasekmių atsiradimo rizika, ypač kylanti dėl didelio sąžiningai ir remiantis teisės nuostatomis, kurios laikytos teisėtai galiojančiomis, sukurtų teisinių santykių skaičiaus, ir, antra, asmenys ir nacionalinės valdžios institucijos buvo paskatintos elgtis Sąjungos teisės neatitinkančiu būdu dėl objektyvaus ir didelio neaiškumo, susijusio su Sąjungos teisės nuostatų turiniu, prie kurio galbūt prisidėjo ir kitų valstybių narių ar Komisijos elgesys (2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *Bidar*, C-209/03, EU:C:2005:169, 69 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Microsoft Mobile Sales International ir kt.*, C-110/15, EU:C:2016:717, 61 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 91 Be to, valstybė narė, prašanti apriboti prejudicinio sprendimo poveikį laiko atžvilgiu, Teisingumo Teismui turi pateikti skaičiais išreikštus duomenis, patvirtinančius rimtų ekonominių pasekmių kilimo riziką (2011 m. liepos 7 d. Sprendimo *Nisipeanu*, C-263/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:466, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2014 m. balandžio 9 d. Sprendimo *T-Mobile Austria*, C-616/11, EU:C:2014:242, 53 punktas).
- 92 Šiuo atveju prašyme apriboti šio sprendimo poveikį laiko atžvilgiu, pateiktame ir tuo atveju, jei Teisingumo Teismas būtų konstatavęs vienos ar kelių nuostatų, nurodytų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, negaliojimą, Austrijos vyriausybė išsamiai nenurodė, kaip vien išaiškinimas, pateiktas šio sprendimo 61 punkte, galėtų kelti rimtų ekonominių pasekmių riziką. Šiuo aspektu ji tik apskritai paminėjo, kad šio sprendimo poveikio neapribojimas laiko atžvilgiu „galėtų sukelti potencialiai pražūtingų pasekmių“, ir rėmėsi „gausiais teisiniais santykiais“, nepateikdama jokių duomenų apie gamintojų organizacijų, kurios galėtų būti paveiktos, skaičių ar galimas sumas.
- 93 Todėl negalima daryti išvados, kad buvo įrodyta kylanti sunkių ekonominių pasekmių rizika, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 89 ir 90 punktuose nurodytą jurisprudenciją, kuri pateisintų šio sprendimo poveikio apribojimą laiko atžvilgiu. Be to, nereikia apriboti šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu ir tam net nebūtina patikrinti, ar tenkinamas minėtuose punktuose nurodytas pirmasis kriterijus.
- 94 Kiek tai susiję su klausimu, ar tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ETG vis dėlto gali remtis teisinio saugumo principu, reikia priminti, kad, remiantis ESS 4 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės atitinkamoje savo teritorijoje turi užtikrinti Sąjungos teisės aktų vykdymą, be kita ko, bendrosios žemės ūkio politikos srityje (pagal analogiją žr. 1998 m. liepos 16 d. Sprendimo *Oelmühle ir Schmidt Söhne*, C-298/96, EU:C:1998:372, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 95 Be to, iš 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005, p. 1) 9 straipsnio 1 dalies, kurią AMA nurodo pagrindinėje byloje ginčijamame sprendime ir kurios nuostatos iš esmės buvo pakartotos 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB)

Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 2013, p. 549), 58 straipsnio 1 ir 2 dalyse, matyti, kad vykdydamos bendrąją žemės ūkio politiką valstybės narės turi imtis visų reikiamų priemonių, kad būtų susigrąžintos dėl pažeidimų ar aplaidumo prarastos sumos. Kaip jau buvo priminta šio sprendimo 68 punkte, naudojimasis diskrecija vertinti, ar reikia reikalauti grąžinti netinkamai ar neteisėtai suteiktas Sąjungos lėšas, yra nesuderinamas su šia pareiga (pagal analogiją žr. 1998 m. liepos 16 d. Sprendimo *Oelmühle ir Schmidt Söhne*, C-298/96, EU:C:1998:372, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 96 Vis dėlto, kaip pažymėjo Komisija, nesant Sąjungos nuostatų, ginčus dėl pagal Sąjungos teisę netinkamai išmokėtų sumų grąžinimo turi nagrinėti nacionaliniai teismai pagal savo nacionalinę teisę, nepažeisdami Sąjungos teisės apribojimų, t. y. dėl nacionalinėje teisėje numatytų taisyklių negali būti praktiškai neįmanoma ar per daug sunku susigrąžinti netinkamai suteiktą pagalbą, o nacionalinės teisės aktai turi būti taikomi nediskriminuojant, palyginti su tokio pobūdžio nacionaliniams ginčams spręsti taikomomis procedūromis (1998 m. liepos 16 d. Sprendimo *Oelmühle ir Schmidt Söhne*, C-298/96, EU:C:1998:372, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2009 m. sausio 15 d. Sprendimo *Bayerische Hypotheken- und Vereinsbank*, C-281/07, EU:C:2009:6, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 97 Taigi Sąjungos teisei neprieštarauja tai, kad nacionalinėje teisėje dėl valstybės institucijos netinkamai išmokėtos finansinės paramos pasikartojimo atsižvelgiama ne tik į teisėtumo principą, bet ir į teisinio saugumo principą, nes pastarasis yra Sąjungos teisinės sistemos dalis (2002 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Huber*, C-336/00, EU:C:2002:509, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2007 m. birželio 21 d. Sprendimo *ROM-projecten*, C-158/06, EU:C:2007:370, 24 punktas).
- 98 Konkrečiai kalbant, teisinio saugumo principas reikalauja, kad Sąjungos teisės aktai leistų suinteresuotiesiems asmenims aiškiai žinoti jais nustatytų pareigų turinį. Teisės subjektai turi vienareikšmiškai žinoti savo teises ir pareigas ir imtis atitinkamų veiksmų (2007 m. birželio 21 d. Sprendimo *ROM-projecten*, C-158/06, EU:C:2007:370, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 99 Šiuo atveju iš 3 klausimo a punkto analizės matyti, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punkte esanti nuostata, aiškinama atsižvelgiant į jos kontekstą ir taikytinai teisės aktais siekiamą tikslą, leido teisės subjektui, kuris yra galutinis Sąjungos finansinės paramos gavėjas, aiškiai žinoti jam pagal šią nuostatą tenkančių pareigų apimtį, todėl jis turėjo galimybę vienareikšmiškai žinoti savo teises ir pareigas ir imtis atitinkamų veiksmų.
- 100 Vadinasi, į Sąjungos interesą susigrąžinti pagalbą, gautą pažeidžiant jos suteikimo sąlygas, turi būti visapusiškai atsižvelgta vertinant atitinkamus interesus, įskaitant atvejį, kai, nepaisant to, kas priminta šio sprendimo 99 punkte, buvo konstatuota, kad pagal teisinio saugumo principą pagalbos gavėjas neturi jos grąžinti (2002 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Huber*, C-336/00, EU:C:2002:509, 57 punktas ir nurodyta jurisprudencija ir 2007 m. birželio 21 d. Sprendimo *ROM-projecten*, C-158/06, EU:C:2007:370, 32 punktas).
- 101 Be to, pagalbos gavėjas gali ginčyti tai, kad ji suteikta pakartotinai, tik jeigu jis buvo sąžiningas, kiek tai susiję su jos teisėtumu (2002 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Huber*, C-336/00, EU:C:2002:509, 58 punktas ir nurodyta jurisprudencija).
- 102 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į 4 klausimą reikia atsakyti taip: tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad, neapribojus šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu, pagal ją nedraudžiama atsižvelgti į teisinio saugumo principą tam, kad nepasikartotų netinkamai išmokėtos pagalbos atvejai, su sąlyga, kad numatytos sąlygos yra tokios pačios kaip ir susigrąžinant grynai nacionalinę finansinę paramą, kad visapusiškai atsižvelgiama į Sąjungos interesą ir kad yra nustatytas pagalbos gavėjo sąžiningumas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

¹⁰³ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

1. 2011 m. birželio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 taikymo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės, IX priedo 23 punktas, kiek jame kalbama apie investicijas, įgyvendintas „gamintojų organizacijos <...> ūkiuose ir (arba) patalpose“, turi būti aiškinamas taip:
 - vien aplinkybė, jog investicija pagal veiklos programą, nurodytą šio reglamento 60 straipsnio 1 dalyje, buvo įgyvendinta sklype, kuris priklauso trečiajam asmeniui, o ne atitinkamai gamintojų organizacijai, remiantis tuo 23 punktu iš principo nėra pagalbos išlaidoms, kurių ši gamintojų organizacija patyrė vykdydama šią investiciją, padengti neatitikties reikalavimams pagrindas,
 - šio IX priedo 23 punktas susijęs su investicijomis į ūkius ir (arba) patalpas, kuriuos tiek teisiškai, tiek faktiškai kontroliuoja vien minėta gamintojų organizacija, todėl neįmanomas joks šios investicijos naudojimas trečiojo asmens naudai.
2. Teisėtų lūkesčių apsaugos principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kompetentingai nacionalinei institucijai nedraudžiama, pirma, atsisakyti išmokėti likusią dalį finansinės pagalbos, kurios gamintojų organizacija buvo prašiusi investicijai, galiausiai pripažinti neatitinkančia tos pagalbos skyrimo reikalavimų pagal Įgyvendinimo reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 punktą, ir, antra, reikalauti, kad ši gamintojų organizacija grąžintų dėl šios investicijos jau gautą pagalbą.
3. Tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad, neapribojus šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu, pagal ją nedraudžiama atsižvelgti į teisinio saugumo principą tam, kad nepasikartotų netinkamai išmokėtos pagalbos atvejai, su sąlyga, kad numatytos sąlygos yra tokios pačios kaip ir susigrąžinant grynai nacionalinę finansinę paramą, kad visapusiškai atsižvelgiama į Europos Sąjungos interesus ir kad yra nustatytas pagalbos gavėjo sąžiningumas.

Parašai.